ԺԶ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3962 — 13/25 ՄԱՐՏ 1899 — 13 ԶԻԼԴԱՏԻ 1316 — ՇԱԲԱԹ

در علیه‌ده غلطه‌ده (آره‌ولك) غزه‌سی اداره‌خانه‌سی
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԳԻՆԸ ԿԱՐԴԱՆՔ

Այս հարցումը կ'ուղղեն ինձի ամէն կողմէ տասնէն քսան տարեկան օրիորդներ. և երբ ի հարկէ տիպուած ֆլանելէն, անգլիերէն զիրքերու անուններ կու տամ, Ժպիտով մը կը պատասխանեն թէ հայերէն կարդալ կ'ուզեն։ Երևակայեցէք, ինչ դժուարին կացութեան մէջ կ'ինայ մարդ երբ մայրենի լեզուն կը նեղրոզէ, անոր ուսումը կը քարոզէ, անոր կարեւորութիւնը կը բացատրէ, և երբ առիթը ներկայանայ, չի կրնար չենք շնորհք ընթերցման գիրք մը յանձնարարել իբրև նմոյշ։

Ասիկա չի նշանակեր անշուշտ թէ գրականութիւն չունինք, և աղքատ ենք գրքի կողմէ. թէ՛ նախնի և թէ արդի լեզուները եթէ ոչ փայլուն, բաւական ճոխ մատենագրութիւն մը ունեցած են, բայց երբե՛ք գիրք մը որ մեր արդի երիտասարդութեան դաստիարակութեանը կարենայ օգտակար ըլլալ։

Մեր մանկութեան մէջ՝ երբ աշխարհաբարի տեղ՝ գրաբար կ'ուսնէինք, Ֆենէլոնի, Ֆլոռիանի, Պէռնառտէն տը Սէն Բիէռի, Մատամ Դոթէնի, և թարգմանութիւնները կու տային ձեռքերնիս, և մենք Հ. Հիւրմիւզի այդ հրաշակելի թարգմանութիւններէն եթէ ուրիշ կերպով չէինք օգտուեր, գէթ կը սորվէինք սիրել մեր նախնիքներուն լեզուն և հիանալ անոր վրայ։

Այսօր մեր տղաքը աշխարհաբար կը սորվին, և կարելի է գտնել այդ գիրքերու աշխարհաբար թարգմանութիւններն ալ, որոնք սակայն շատ հեռու են մեր դեռահաս սերունդին դարավերջիկ ճաշակները հրապուրելու յատկութիւններէն, նոյն իսկ լեզուի տեսակէտով։ Մեր տասը տարեկան աղջիկները, անոնք որ զարգացած միջավայրերու մէջ կ'ապրին, ճաշակ ունին արդէն, և պէտք է զայն գոհացնել։ իսկ անոնք որ հեռու են իմացական կեդրոններէ, ճաշակի զարգացման պէտք ունին։ որովհետև այդ հասակէն է որ կը դրուի հիմը, որուն վրայ պիտի կառուցուի դաստիարակութեան շէնքը։

Մենք շարունակ կը գանգատիւք որ մեր աղջիկները պէտք եղածին չափ իրենց պարտքերը չեն հասկնար, իրենց կոչումին չեն հետեւիր, իրենց լեզուն չեն սիրեր, և իրենց մտաւոր ձիրքերը կը տարտղնեն ոչ հաճոյքներու և միջակ ըղձանքներու մէջ։ Բայց ասոնց առաջքը առնելու համար բան մը չենք ըներ, նոյն իսկ ինչ որ կրնանք։ Ինչ ըրած ունինք մեր աղջիկներուն դաստիարակութեան համար։

Զանոնք դպրոց կը զրկենք կամ տունը կը կրթենք դասատուներու կամ վարժուհիներու միջոցաւ, որոնք իրենց պարտականութեան սահմանէն դուրս կը նկատեն կազմակերպել այդ դեռատիպիթ էակներուն մէջ արիզնցող բարոյական մարդը։ Իւրաքանչիւրը իր դասը կ'ուսանդէ կրցածին կամ ուզածին չափ, բայց ոչ ոք կը մտածէ թէ աշխարհագրութեան կամ քերականութեան դասերը չեն որ կը պատրաստեն աղջիկ մը իր կոչումին։ Ուման ամէն ճիւղ դաստիարակութեան չէնքին մէկ մասն է, բայց անոր յատակագիծը պէտք է նախապէս յօրինուած ըլլայ վարպետ ճարտարապետէ մը, որպէս զի շինուածը իր նպատակին ծառայէ. և որպէս զի իր նպատակին ծառայէ, հարկ է որ անոր տերմիզը պէտքերուն համապատասխանէ։ Տուներ կան որոնք չքեղ են դուրսէն. ներս կը մտնես, հոն ալ միևնոյն պերճանքը կը պարզուի աչքիդ. ձեղունները ոսկեզօծ, օրմերը նկարակերտ, սանդուխները մարմարէ. բայց երեւակայէ՝ որ ճարտարապետը մոռացած ըլլայ ծխնելոյզ մը դնել խոհանոցին մէջ, կամ լուացարան մը հատուցել տանը մէկ անկիւնը և կամ թէ ջուրի ճամբաները չմտնել տուած չըլլայ։ Ինչ անկարգութիւն, ինչ աղտեղութիւն որ առաջ պիտի գար այս էական պէտքերուն պակասութենէն, միևնոյն բանը կը պատահի մեր անպատշաճ դաստիարակութենէն։

Մենք ճարտար քանդակագործութիւններու պէտք չունինք մեր տուներուն մէջ հանգիստ ընելու համար, բայց պէտք ունինք ջուրի, պէտք ունինք օդի, պէտք ունինք լոյսի։ Այսպէս մեր դաստիարակութեան մէջ թերեւս քանդակներ, ծաղիկներ ունինք, բայց ջուրը և օդը բաւական առատ չեն։ Մեր աղջիկները աւելորդը կը սորվին, թերեւս բայց ոչ կարեւորը, և այդ կարեւորը եթէ մեծ դպրոցները չեն կրնար սորվեցնել, ուրիշ միջոցով մը հարկ է աւանդել անոնց։

Այդ միջոցը ընթերցումներն են, որոնք կրնան շատ անգամ ամէնէն ազդեցիկ օրինակներու տեղը բռնել։ Անձնական վարձառութեամբ գիտեմ թէ հաճելի ոճով գրուած գիրք մը ինչ խորունկ տպաւորութիւն կրնայ ներդործել մատղաշ մտքի մը վրայ։ Ընթերցումներն են որ կը ճշդեն մեր սիրոյ և ատելութեան տեսակէտները, մեր ընտրութիւնները, նախասիրութիւնները, նոյն իսկ քմահաճոյքի տեսակները. և ընթերցումներու մէջ, ամէնէն աւելի վեպը։

Եթէ մեր աղջիկները այնքան կը սիրեն պերճանքը, դիւրին վայելքները, եթէ այնքան կը տենչան բարձր կեանքի ձգտում [illegible] եթէ աշխատելէ աւելի պտծալ կը մտածեն, ասոնց պատճառը գաղտնիք մը չէ։ Այնքան շատ կը կարդան ֆըրանսական կախարդիչ վեպեր, ու երեւակայութիւնին այնքան վառուած է կոմսուհիներու, իշխանուհիներու աշխարհիկ կենցաղավարութեամբը, որ իրենց հոգին անոնց նմանելու միակ երազին մէջ կը սեւեռի։ Եւ եթէ այս պայմաններուն մէջ մեր աղջիկները տակաւին կը պահեն այսօր իրենց կեանքի բարոյականը, պատճառը այն է որ իրենց պարկեշտ մայրերուն և ընտանիքին ազդեցութիւնը կը կրեն։ Մէկ երկու սերունդ ետքը, ո՞վ գիտէ այս ճամբան ո՞ւր պիտի տանի։

Բայց ինձի համար՝ կորսուած է արդէն կեանքի մէջ, ինչ որ կորսուած է մտքի մէջ։

Իմաստուններուն իմաստունն էր ան որ ըսաւ թէ «մտքով մեղանչելը գործով մեղանչելու չափ յանցանք է։» Եւ այս վարդապետութեան ճշմարտութիւնը մեր շուրջը կը դառնայ ամէն օր, կեանքի կնճռոտ, անմշակնելի առամներուն մէջ։

Պէտք է ամէն բանէ աւելի հոգտանինք մեր նոր սերունդին միտքը լեցնելու ճշմարտապէս լուրջ, նախապաշարումէ զերծ գաղափարներով պէտք է սիրելի ընենք անոր, մաքուր՝ խաղաղ, գործունեայ կեանքը, որ կը վայլէ մեզի, և որ մեր տոհմին յատկանիշներէն մէկը եղած է։

Ահա ասոր համար պէտք է տալ իրենց ձեռքը այն գիրքերը, որոնք ընտանեկան սէրը իր տառապանքներուն հետ ըղձալի կ'ընեն իրեն, որոնք իր սիրտը կ'ամրապնդեն, ջիղերը կը կաղդուրեն, և միտքը կը լուսաւորեն։ իրեն համար փառասիրութիւն մը կը դալձնեն անձնուիրութիւնը, և երջանկութիւն՝ պարկեշտ սէրը։

Բայց ո՞ւր գտնենք այդ գիրքերը պիտի հարցնեն ինձի։

Գրելու դաղափարը սպանիական դդեակներ կառուցանելու պէս բան մըն է հիմայ մեզի համար։ Հաղիւ մէկ քանի կարող գրիչներ [illegible], և անոնք ալ կեանքի պայքարով զբաղած մարդիկ են։ Բայց միևնոյն բանը չէ թարգմանելը։ ամէն անոնք որ օտար լեզու մը և մաքուր աշխարհաբար գիտեն, կրնան գեղեցիկ գիրքի մը թարգմանութեան ձեռնարկել, ինչ որ միջակ երկ մը արտադրելէ անհամեմատ կերպով գերազանց գործ մըն է։ Թարգմանչի տիտղոսը արհամարհելու անփառութեամբ ոչ միայն ամուլ կը թողունք մեր գրական հրապարակը, այլ և կը զրկենք նոր սերունդը ընդհանուր մատենագրութեան հրաշակերտները մայրենի լեզուի մէջ կարդալու հաճոյքէն։ և այս է պատճառը որ մեր տղաքը իրենց լեզուէն աւելի օտար լեզուները կը սիրեն, քանի որ անոնց մէջ կը գտնեն յագուրդը իրենց հոգիին անսպառ պէտքերուն։ Մեզմէ շատ աւելի զարգացած ազգեր որոնք հեղինակութեան միջոցներու աղբիւրներ ունին, կը զիջանին գրական երկեր փոխ առնել իրարմէ թարգմանութեամբ, մինչդեռ մենք նախամեծար կը համարինք անսուաղ թողուլ մեր դաւակներուն միտքը, քան թարգմանչի անշուք անունին թեկնածիլ։

Ես կը հաւատամ թէ այս տեսակ գիրքեր ոչ միայն կը ճաշակուին այլ և կը պակուին հասարակութեան կողմէ, որ օգտակար բաները գնահատելու բնազդը ունի։ Եւ երբ ֆըրանսերէնէ զատ, Դերմաներէն, Անգլիերէն, Իտալերէն լեզուէ թարգմանուած գիրքեր ալ գան մտնել մեր լեզուին մէջ, թերեւս նոր զարկ մը, նոր կորով մը տան մեր գրականութեան, որ հիմայ Ֆրանսերէնին միայն կռթնած կը կենայ, եւ որ պիտի փոխէ իր միակողմանի հեռաւակ ուղղութիւնը, այդ գանգան տարրերը [illegible] տուելով։ Այսպէս տրդիւնքը կրկնապէս նպաստաւոր պիտի ըլլայ մեր նոր սերունդին և մեր գրականութեան ապագային համար։

ՍԻՊԻԼ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՅԻՒԶԱՆԵԱՆ

(ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՕՆԻՆ ՍՈՓԻԻ)

Անցած տարի Մեծ-Պահքի օրերն էր՝ իրիկուն մը Արեւելքի Խմբագրատունէն ներս մտաւ խեղճուկ մարդ մը, կուզ, հագած դէմքով, պատռուած հագուստներով։ Շնչապառ, հաղիւ խօսելու կարող, նստաւ աթոռի մը վրայ, ըսելով.

—Ձեր սանդուխները մարդը կը յոգնեցնեն կոր։

Խմբագրատան մէջ ոչ ոք կը ճանչնար զինքը, բայց իր ողորմելի կերպարանքը՝ ուր թշուառութիւնը իւյայտ կու գար մերկապարանոց, ամէնուն կարեկցութիւնը շարժեց իսկոյն։

Մարդը թաշկինակի մէջ առնուած ծըրար մը ունէր ձեռքը։ Անձայն, անշշուկ քակեց կապերը թաշկինակին՝ որուն մէջ կրկնակ պահարաններու գոգը պահած էր երեք տետրակներ։ զուգրանքով դուրս հանեց զանոնք, և գողդողացող ձեռքերով ինձի տուաւ։

—Հայ նշանաւոր լարախաղացին՝ Յովհաննէս Գասպարեանի կենսագրութիւնն է, ըսաւ։ Տարիներով աշխատած եմ պատրաստելու համար զայն, և տպագրիչ մը չգտնուեցաւ որ տպագրել ուզէ։ Տեսնելով որ գուք Միսաքեանի կենսագրութիւնը հրատարակեցիք, մտածեցի որ թերեւս իմ գրածս ալ կը տպէք, հեղինակի վարձքը վճարելով։ Կ'աղաչեմ, մի՛ մերժէք։

Եւ այս խօսքերը կ'ըսէր գլուխը ծռած, աղաչաւոր կերպարանքով, առաջուընէ ապահով կարծես թէ իր առաջարկը մենք ալ պիտի մերժենք, ինչպէս ուրիշներ մեզմէ առաջ մերժած էին։ Այնքան յուսախաբ եղած էր արդէն, և այնքան քիչ յոյս ունէր կարծես իր առաջարկին ընդունելութեան վրայ, որ չուշչ առաւ երբ ձեռքս առի տետրակները, և ակնարկ մը ձգելէ ետքը անոնց վրայ, հարցուցի իրեն.

—Ինչ կը պահանջէք իբր հեղինակի վարձք։

—Տուէ՛ք ինչ որ կ'ուզէք. ես աղքատ մարդ մըն եմ, այսօր աւուր հացի կարօտ։ Անունս Յարութիւն Ձիվանեան է. նկարիչ եմ արուեստով, բայց գործ չունիմ հիմայ և անօգնական մնացած եմ։

Ձեռագրին գործի մը էջերը կարդալով, տեսայ որ այդ վիճակին մէջ անհրատապակելի էր, և անկեղծօրէն հաղորդեցի իրեն տպաւորութիւնս։

—Հրատարակեցէ՛ք ինչպէս որ կ'ուզէք, բաւական է որ ըսէք թէ ես եմ այդ կենսագրութեան հեղինակը։

Հակառակ իր աղքատութեան, իր անօթութեան, այդ խեղճ մարդուն ալ ուներ իր գրողի փառասիրութիւնը զոր չէր ուզեր զսպել, և ես պարտք մը կը նկատեմ այսօր՝ իր խօսքերը արձանագրել հոս, ոչ միայն տրուած խոստում մը յարգելու համար, այլ և իբր սպաժամ փոխարինութիւն իր խղճմտաշատութեան։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ՄԵԾ ՊԱՀՔԻ ԽՈՀԵՐ

«Բարեկենդանը Վանքին մէջ» կը հարցընէր բարեկամ ընթերցող մը, աչքէ անցընելով առջի օրուան Երուսաղէմի մեր թղթակցութիւնը։

—Վերնագիրն մի՛ խաբուիր, պատասխանեցի. զարմանալու բան մը չկայ ոչ ալ գայթակղելու. երբ աշխարհականները անգամ՝ անգոյն, գրեթէ անուանական բարեկենդան մը կը տանին, ալ ինչ կը կարծէք որ ըրած ըլլան եկեղեցականները, վանականները։

Ու չեմ դիտեր ինչո՛ւ, աշխարհիկ նիւթի մը վրայ գրելու պարտաստուած ատենս, Երուսաղէմի միաբանութեան վրայ կը կեդրոնանայ միտքս, այդ նամակին առթիւ որ կը նկարագրէր օրուան տխուր ժամերգութիւնն ու անշուք պատարագը, վանքին սեղանատան ճաշը, բաժակաճառները, մաղթանքները, և գիշերային սեղանը՝ Բեթլեհեմի գիւնիով ոռոգուած, որուն վերջին կաթիլները պարպուեր են «Բարի Պահքի» շնորհաւորանքով ու պատրաստուելով առտուան Արեւագալին։

Սեղադրդ Պարարարքը, այդ վանական մեծ ընտանիքին պէտք, դողդոջ շրթներով օրհնութիւններ ուղղեր է բոլոր միաբանութեան, մինչ քանի մը կաթիլ արցունք կը գլորէին իր ակօսացեալ այտերն ի վար։ Ահա՛ մեր եկեղեցականներուն, Լուսաւորչի հարազատ զաւակներուն բարեկենդանը որ ազօթք մը տարբերութիւն չունի, ո՛ւր ալ գտնուին անոնք՝ Էջմիածին կամ Երուսաղէմ, Պոլիս թէ գաւառները։ Միայն թէ, մերինները կեղծաւորաբար չեն խորշիր Արեղաթող բառը արտասանել՝ կամ սուտ բարեպաշտութեան մը դիմակին տակ չեն խաչակնքիր՝ երբ մէկը Բարեկենդանի խօսքը ընէ։ Իրենց քով. կը խստանանին թէ այդ օրը «գիրի ուրախ ժակ ալ կը պարպեն՝ քառասնօրեայ պահեցողութեան քանի մը ժամ մնացած։

Հայ կղերը, արքեպիսկոպոսէն մինչեւ սարկաւագը, —միաբանութեան մը պատկանող կամ ոչ, — գիտէ՞ չափ դնել իր խստակրօնութեան ինչպէս նաեւ իր ներողամիտ ոգին. ու հաւասարապէս երկուքն ալ յարգելի ընել տալ իր հօտին։ Աննման բացառութիւններ, սէրտէրի մը սխալանքը, վարդապետի մը տկարացումը անզօր են խախտելու այն բնածին սէրը զոր ժողովուրդը կը տածէ իր եկեղեցականներուն նկատմամբ, եկեղեցիին վրայ իր ունեցած ջերմեռանդութեանը պէս, որ օրօրոցէն կը սկսի ու տարիքին հետ կ'ամի։ Փոյթ չէ թէ երիտասարդը ժամ չերթար շատ, ու կինը աւելի արդուզարդով կը զբաղի քան բարեսպաշտութեամբ. ասոնք ստացական սովորոյթներու, քաղաքների բարքերու արտաքին կեղեւ մըն են միայն, որուն տակ պահուած կայ կոյս հաւատքը, անեղծ ու անխախտ, գաղտնի հինգշաբթի մը, Մեծ Պահքի մէջ մանաւանդ, Ղալաթիոյ եկեղեցիներու տաճարին գուռունէն ներս մտնելու տեղ չպիտի գտնէք՝ այնքան հոծ է բազմութիւնը որ կերթայ քարոզ լսելու և խաչհանգիստ տեսնելու. գացէ՛ք Մայր եկեղեցին, գացէք Պոլսոյ որ եւ է թաղի մէկ եկեղեցին, Արեւագալի ժամերգութեան պահուն, ու նոյն բանը պիտի գտնէք։ Մէկ-տեղ դրէք եկեղեցական հարց մը, որ ուղղակի սիրտերուն դպչի, և պիտի նշմարեք իսկոյն որ ամէնէն սկեպտիկ, ամէնէն անրարեպաշտ, ամէնէն թուլակրօն կարծուած Հայը անգամ կրօնաւորի մը ջերմեռանդութեամբ ու ստուգաբանի մը համաձայնութեամբ պիտի խօսի և պիտի վիճի. դարավերջիկը, զբօսաշէրը, անտարբերը՝ վայրկենապէս պիտի փոխուին, ի՛նչ ինքնութիւնը գտնելով, ու անոնց պիտի յաջորդէ պինդ հաւատքի տէր, իր ժամուն փարած ու իր տէրտէրին վրայ գուրգուրացող ոգեղ մարդը։ Ու եկեղեցականութիւնն ալ փոխադարձաբար. դպէ՛ք իր վարդապետութիւններէն մէկուն, և ահա՛ եղիսկոպոսի, վարդապետի, քահանայի վէճերը՝ մոգական գաւազանէ մը հալածուած պէս՝ խոյս պիտի տան, և միասիրտ ու միահոգի պիտի դառնան ամէնքը, ընդդիմանալու համար խօսքով կամ գրչով։ Այս երեւոյթը նոր չէ մեր ազգին մէջ, և ատեն ատեն՝ կրօնային վէճերու միջոցին մանաւանդ՝ պայծառապէս ի յայտ կու գայ, անգամ մըն ալ ապացուցանելով մեր բարեպաշտական ոգեղ բայց ջերմեռանդ ոգին։

Մեծ Պահքի այս օրերը տեսակ մը ներշնչում կու տան աշխարհականներուս՝ եկեղեցականներով ու եկեղեցականութեամբ ալ զբաղելու, մինչ անոնք կը քարոզեն տաճարին մէջ։ Վայրկեաններ կան ուր միջազգային կացութիւնը, լեզուապայքարը, վէճը ու գրականութիւնը անոնցմէ նուազ հաճելի ու նոյնազ շահեկան կը գտնեն, և օրագրոյները չեն վարանիր այս բնական հոսանքին հետեւելու, որ իրենց ալ հակումը կը դառնայ, գէթ քանի մը օրուան համար. երեւ թերթասեղները համեմատապէս քիչ պիտի ըլլան. աշխարհիկ ու օտար նիւթերը շարունակելու լայն տեղ ու միջոց կայ միշտ։ Այս ներշնչումով էր որ առջի օրը Զաքարիա Պատրիարքին հարիւրամեակը հրատարակուեցաւ այս էջերուն մէջ, այդ հին ու խստամարեր եկեղեցականին պատկերը՝ ինչպէս այսօր՝ իմ կարգիս՝ այս քանի մը տողերով չեշտել կ'ուզեմ մեր հոգեւոր հայրերուն համերաշխութիւնը եւ ժողովուրդին ամուր հաւատքը։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

ԳԱՂԹԱԿԱՆԻ ՆՕԹԵՐ

ՎԵՐԵԼՔ Ի ՎԱՂԻՔԱՆ

. . . Առաջին ջորին, որուն կուրծքին խոշոր բժժոցիներու համրիչ մը ձգուած է, հնչուն ու զուարթ ձեռնոցով մը կը շեշտէ մեր դնացքին մէն մի քայլափոխը. և ինքը, և իր հետեւորդ բոլոր ընկերներն ալ, տակին ոսկեբարձ ջորիներուն պէս կարծես ամբարտաւան, ոգեքան ծանր ու պատկառոտ՝ նոյնքան ալ ճապուկ ու ճկուն քայլերով կը յառաջանան անսայթաք։ Ցածուկ թուփերու, թարմ ծառատունկերու և կակուղ կանանչներու քովերէն կ'երթանք, ճերմակ ու դեղին թիթեռիներու ու ճճիներու վազքն ու թիռն ու ըղձիւնը խռովելով, խանգարելով հոս ու հոն. մինչ ցամքած հեղեղատին երկայնքովը նեղ արահետը լայն ժապաւէնի մը պէս կերկարի մեր առջեւ մինչեւ քաջաքանալով եամքաբերդին քալէն, բռնելու համար ի հարկին կենդանիներուն գլուխը, երբ անոնք կամ անկեան դարձ մը պատուհի ճամբուն վրայ, նեղ. ծուռ կամ իրթին։ Ջորիները 3-4-ական իրարու կապուած են հաստ չուաններով։ Երբ կը դիտենք ու պատճառը կը հարցնենք, «Սովորութիւնն այսպէս է.» կը պատասխանեն մեզի ջորեպանները, խորհրդաւոր թեթև քմծիծաղով մը զոր չենք հակնար...։

Բաւական վարժուած ու տեղատորուած մեր չարժուն թամբերուն վրայ, կարաւանին ամբողջ երկայնքովը դուռ թ ոգեւորութիւն մը կը հանակէ դիմեզ ամէնքս։ Սրտերնիս զոհութեամբ ուռած է, և աչքերնիս՝ անծանօթ անակընկալ տեսարաններու հմայքին ու վայելքին ոգեսուռմովը վաղուան, երբ ճամբան, խոտորելով դէպ ի ձախ, կը բաժնուի հեղեղատին քարուտ ու խոր հեղքուածքին, ցանցառ ու բարձր ծառերու մէջէն լայնկեկ ուղի մը կը պարզուի մեր առջեւ, մ'չտ դէպի վեր։

Կէս ժամէն աւելի տեւած է մինչեւ հոս. արեւը իր տաքուկ նայուածքներովը ողողած է զմեզ արդէն բաւական, և կարմրցուցած ալ մեր տիկնանց ու օրիորդաց դէմքերն, որոնք ցնծութեան ճիչերով կ'ողջունեն այս ծառուղւոյն մուտքը։ Հոն, անուշ զովութիւն մը կը գգուէ իրենց երեսը, մինչ վերէն, տերեւախիտ ոստերուն մէջէն, թռչնոց զուարթ ճռուողումներ կը պատասխանեն մեր դնացքին տաղնոդ բոժոժիներուն ձայնին, և չղուն ու լայն լուսոյ պատառներ միայն կը թափին մեր գլխուն ու քարուտ գետնին վրայ...։ Հեռուէն, յանկարծ, աքաղաղի մը յղթական երգը կը հասնի մեզի...։ Ծառերը թաւ են դեռ. ու բան մը չենք տեսներ, երբ գռեհիկ իշուկ մը կ'երեւի ու վրան, երկու պարկ ածուխի մէջ նըստած բարեխաւոր գեղջուկ մը որ տրնկըլ-մրնկըլ կու գայ անդէնն, պահ մը իրեն ձգելով մեր ամէնուն ուշադրութիւնն՝ սրամէ սակայն բոլորովին անվրդով, ինքն ալ իր լեռնականի անխռով անտարբերութիւնովը չի՛ նայիր անգամ մեր քաղքենի կարաւանի դէմքերուն, հապա՝ ջորին՝ բը միայն կը դիտէ ու կը համբէ կարծես, անոնց արտադրած օրական չահն հաշուելու պէս, ու, ջորեպաններուն միայն «բարև մը» մըմընալով, տրնկըլ-մրնկըլ կ'անցնի, կը հեռանայ...։

...«Հասա՛նք, հասա՛նք» կը գոչէ ձայն մը, առջեւէն։ Ծառերը հատնելու վրայ են, և քիչ մը հեռուն, արեւափայլ կապոյտն ի վեր կանգնած՝ խաչաձեւ մութրագոյն գմբէթ մը կը նշմարուի լերան ստուերտ մէկ կողին վրայ։ Լոյս արեւին մէջ ու տակն ենք նորէն, և մեր դէմ կը նշմարենք նորուկ ճերմակ եկեղեցի մը, ու չորս կողմը ցանցնուած ցածուկ տուներ ու տանիքներ...։

«Վօտինէ՛, Վօտինէ՛, ինչ չուտ հա-

ԹԱՏՐՈՆ

ԱՐՇԱԿ ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ

(Ժամանակագրություն)

Գեղեցիկ գարնանային գիշերվա լուսնի ներքո ... Գարնանային գիշերվա լուսնի ներքո ... Ամենուրեք ... Ամենուրեք ... Ամենուրեք

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՐԱՏՎՈՒ ԱՌԱՋԻՆ ԹԵՐԹԸ

Ամսագրի հրատարակությունը սկսվում է 1899 թվականի հունվարի 1-ից։ Ամսագրի գները հետևյալն են։ Տարեկան 12 թերթ՝ 3 ռուբլի։ Ամսագրի գինը դրսում՝ 3 ռուբլի։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում՝ 2 ռուբլի։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում՝ 1 ռուբլի։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում՝ 50 կոպեկ։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում՝ 25 կոպեկ։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում՝ 10 կոպեկ։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում՝ 5 կոպեկ։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում՝ 2 կոպեկ։ Ամսագրի գինը Թիֆլիսում՝ 1 կոպեկ։

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՑԹ Անգլ. ոսկի 1,000,000

ՓԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնդոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ՝ որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ենթարկուածներուն համար։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կոյծակաի՝ ապուած, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաւ և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունի՝ լիազօր իշխանութիւն կարդադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Գուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Գանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, դեռնայարի թիւ 1

ՊԱՅԾԼ ՀԱՌՄԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տղայոց -ւեհաբեր, ամսաթերթ պատկերազարդ, տարեկան բաժանորդագին 6 դահեկան։ Կը պարունակէ զանազան տեսակ պատկերներ նաեւ բարոյական և հրահանգիչ մանր յօդուածներ։ Շատ օգտակար ամէն պզտիկի։

Հաւատմունք վկայութեանց, երես 488, գին 4 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Ա.) երես 318, գին 10 դահեկան։

Ներածութիւն (մասն Բ.) երես 200, գին 7 դահեկան։

Բառարան Ս. Գրոց, երես 635, գին 20 դահեկան։

Պատմական ապացոյցք Քրիստոսի Յարութեան, երես 72, գին 20 փարա։

Քննութիւն «մեքոս»ի, երես 137, գին 1 դահեկան։

Քրիստոնեութիւն եւ հրաբէ զարդիս, երես 75, գին 20 փարա։

Յանուն Նորա, երես 206, գին 4 դահեկան։

Պատմութիւն բարեկարգութեան, երես 862, գին 28 դահեկան։

Կը ծախուի Պայպ-Հասուի գրատան մէջ ի Փինճանճրար Եօղուրու։ 173

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Ներսի էրնէրոյեան վրայ յուշէ, Տիր Զէրտուշեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասառուցի ցաւած անդամներն ոտ ի ոտ կը լեցնեն. դասաւորիչներ և բուժարան միջոցաւոր պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ նուրբ, ճոյակաւոր, և գիտնական արհեստական անդամներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գնի մատչելիով, ամրագրեալ, և ապա պրաստուելիք երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թեմ. լուցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ատամնոցներու միջոցաւ, առանց յոյժ առատաձեռնութիւն։

Ց. Գ. Զմեռնէրը կիրակի օրերն ալ, (Գիւղ կ. օ.) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (Գիւղ կ. էկէր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գնաբերդիչներք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Գլ. 1 Խրլ-Ալի փողոց։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրգ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37

Ապահովագրութեանց հիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ. — ՈՒԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱՆՔ։

Ընկ. գրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 82,500,000 »
1895 ի հաւոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ

Գլխաւոր Գործակալ (Գիւղեղը Մուսատ)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՅՕՐ ՐԷԲԷՆ

Լ'ԱՆԳԼԷ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն.

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մտերմաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Թոմոլֆ Հոհօս, Դեր-Ն. խոգաչ.
» Ժոզէֆ Հոհօս, Կայս. և Թագ. մտերմաւոր խորհրդական.
» Գոլոմոն Նաքօ, » » » » »
» Ալֆրէտ Բլօքէշ մ'Օրթէն.
Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկլենհայն

Կառավարութեան Քօմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՌ, Կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՏԻ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարափօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱՍ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեամ

Որ կը կոչ 2/14 Օգոստ. 1892 Թուական թը 0 ակիր 1310)

Գործակալ, Ղալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմբնս Եակորեան խան, Վօյվոտա փողոց Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ խան, Քարաքէյ Ղալաթիա 194

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի Ճամի հակառակը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ Մաբրուճճիլար, Զարշըլը խան, Թիւ 21

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՕՐԵԱՆ

Ն ԲԱՂԴԷ ԵՒ ԸՆԿ

Մ-ը-ի-ի-ի և Պ-ր-ի-ի գիշերանոցներ

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Մարտ 28 Մինչեւ Մարսիլիէն։
Ապրիլ 3 Անդրալի Անատոլուի եզերքն։
Լա Կոլ Անատոլուի եզերքն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

Մարտ 29 Մինչեւ Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք։
Ապրիլ 4 Անդրալի Մարսիլիա ուղղակի։
Լա Կոլ Անգլերա։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանկ
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն։
Նաւաղէպի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862

LONDON & LANGASHIRE FIRE

ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862Ի

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ

ԳԻՄԱԿԱՆԱՐ ՈՒՈՂՆԵՐ ՀԻՆԳՆԷԼ

Հիւղեր Խան, Թիւ 2—3, Վիլլա-ի-ուզ, Գալաթիա

Առաջնակարգ Ընկերութիւն մէջ ամ, իր առատաձեռնութեամբ, հնդապահութեամբ և պատասխանատուութեամբ համբաւաւոր։

ԳՆԷԼ ԹԷՈՅՈՐ ՍԲԷՆՏԱՆՈՒ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

ԼՈՒ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

Ամենանին Միջազգային Ընկ.ն Կենաց վրայ ապահովագրութեան

Տնօրէնութիւն Յիւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բելթիէ փողոց (Պուլվար տէ զ'Իտալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան չէնքերն այժմ կը վերաշինուին, որով իր գրասենեակներն առժամապար փոխադրուած են Նոդռ-Տամ տէ Վիքտուար փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատասխանատուութեան գումարն է՝ Մէկ Միլիարդ Քառասուն Միլիոն ֆր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիարդ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 ֆր., 1897էն 1,424,000 ֆր. աւելի։

ԼՈ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կրպատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մանակից է, և կամ տակաւին չէք, թիւտ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իրրեւ հասուն թաղեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվերջերու խնայողութեան ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Լեզի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՄԻ. ՀՈՒԹՕՒ ԵՒ ԸՆԿ.
Գենիչ-Պաղուիրակ
Ա. ՋՈՒՄՇԱՆԱՆ
Վօյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ՍՈՒՏԱՊԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շարթուան Երթեւեկութիւնք

Գշ. 16 28 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 17 29 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սաիտ, Նաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Երք. 18 30 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Երք. 18/30 Ինէպոլուս, Սինոպ, Սամսուն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ուր. 19,31 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։ 53

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄՈՍ

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ, Պորտսայդ, Մինկ-Էրսոնի և Սիւ Մորֆ գիշերանոցներ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Բամպէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Թեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մէֆինա	2000
Օսմանի	3000	Գասբրնի	1500
Թարիօնիա	2500	Հիւլէն	1500

Ծարան չոգենաւը, նաւապետ Բաուս, ամսոյս դէպի 19ին Լիվերբուլէն հոս կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուրթոյ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սգրիգ Լիվերբուլ

ԿԻՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Ոչ ոգիէ նէրմ-ոչամ կը բանի Լիվերբուլ և Գլասկուի գիշերանոցներ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ուսմպրիա	7718	Պոմպէիա	4501
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաւոն	2408
Ուրանիա	7268	Աղասս	2392
Բաւմնիա	5587	Սարակոսս	2166
Սէֆոլոնիա	5517	Թարիֆա	2248
Գալիա	4809	Բալմիրա	2144
Նիթիա	4557	Քրինիասա	1892
Ալէբրոս	2443	Մորոգգօ	1855
Թէսար	1876	Թամանիա	12950
Նէրպուրգ	1614	Լուբանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Շերպուրը չոգենաւը, նաւապետ Քարպինէյ, հոս հասաւ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքթաշիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻ

Ընդդէմ Հրդեհ, Ծովու և Ցամաքայ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	1069	Գոմմ	1497	Կոզզ	1011	Մալմս	724	Բոզաքիս	123
Ալէքթօ	3607	Գոնիս	2903	Կրոմնս	1695	Մարէնկս	2273	Լարգիս	1113
Անեմէլս	1541	Գորսս	895	Լիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոզս	2377	Դիտս	4311	Միտալկս	1581	Միքսոս	3537	Սիլվիս	1193
Գասանս	1822	Տամնս	937	Մինտու	3729	Միլս	1037	Սաէրս	1200
Գրոտնս	1261	Տաւրս	2383	Նորաքիս	3600	Մոնդէպլլս	1735	Քասսս	1328
Գրսլս	1076	Տրաքս	1713	Հուսկէլ	596	Մորիլլս	2419	Թ. Ռիվլսն	1543
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իսանս	2354	Նէլսս	1083	Թոնիս	3327
Գրֆֆալս	4431	Էպլս	2464	Իտանս	5540	Գէնս	4100	Քուէնս	1470
Դէլրս	1671	Էլսբերտս	1520	Ցիլս	1030	Ոնթարիս	4036	Քորքիս	487
Դալիքսս	1337	Իշաղս	1481	Քէլս	1053	Օրլանս	1535	Ռանկնս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Քոլքինս	2307	Բալէրմս	1687	Վանքս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանս	1828	Քամնս	1700	Բոլս	510	Վէլս	1289
Զրիպս	2729	Ֆրամինկս	849	Լէս	1063	Բրանթս	2229	Վարիանս	2398
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէքանդս	2272	[illegible]	1663	Հէնս	1850
Գլիս	2697	Գալիլէս	3060	Լիվրնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գոլորատս	4233	Դիսանս	1243	Լորէնցս	3191	Բոմէս	1789		

Մէյոպս չոգենաւը, նաւապետ Պոյդ, ընդհանուր վաճառքով Հրդեհ հոս հասած է։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԷԼՏ ԷՆԴ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միսէրէ խան Ղալաթիա

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ԼԻՈՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

ՓԱՐԻԶ. ԼԻՈՆԱՆՑ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլ և Արիւրլեց գիշերանոցներ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Վիքտորիան	10500	Ցալիսիան	3500
Ամմինիան	10500	Էմիբրիոն	3500
Թէսարիան	10500	Արքիմէդ	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալմերիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլոմպիան	8000	Աքէնիան	2500
Ֆորմիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոստոնիան	8000	Ազգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինոս	900
Վալենիան	3700	Օրոնդ	800
Ցալմնիան	3700	Լիսպոն	500
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը զրկել չոգենաւին ժամանելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ
ԷՏՎԱՐ ԼԱՆՃՈՆԴԷՆ
Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1
Ղալաթիա

Արտօնատէր ՁԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (1)

ԷԶՄԸ

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹԵՆԷՆ

ԼԱՐԱՆԱՂԱՑ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

8

1939էն եւքն էր մանաւանդ որ Եւրոպացիները կը սկսէին բնակութիւն հաստատել Պոլիս, հետեւորդներ բերելով իրենց երկիրներուն արհեստները և կամ ապրուստի ուրիշ միջոցներ։ Պոլիս՝ շահու առատ աղբիւր մըն էր միշտ իրենց համար, ուր քանի մը տարուան գործունէութենէ եւքը ընդհանրապէս գրպանին լեցուցած հայրենիք կը վերադառնային։ Եւրոպացւոց հետ մուտ գտած էին նաեւ մինչև այն ատեն անծանօթ զուարճութեան կերպեր, ինչպէս թատերական ներկայացումներ, ձիամարզութիւն, աճպարարութիւն և դեռ ուրիշ հազար ու մէկ բաներ՝ որոնք ուղղակի արեւմտեան աղդերու յատուկ հանդամանք մը ունենալուն, վերջին ծայր կը շահագրգռէին Պոլսեցիները։

Եւրոպացի աճպարարներ, լարախաղացներ տակաւ կրհաստատուէին Պոլսոյ մէկ անկիւնը՝ մանաւորաբար Բերայի կողմը, և քիչ չէր որ կը շահէին, քանի որ ժողովուրդը, ըլլայ Թուրք, հայ կամ յոյն, գունդագունդ անոնց կրկեսները կը լեցուէին՝ ուր յաճախ նոյնիսկ տեղ չէր մնար յետամնացներու։

1840ին, Թագսիմի հիմկուան շրջանի զինուորներու զօրանոցը դեռ գոյութիւն չ'ունէր և Սիւլէյ անուն Ֆրանսացի ձիամարզիկ մըն էր հաստատուած հոն։ Սիւլէյ մեծ անուն մը թողած է ան ատենուան բոլոր կրկեսի տէրերուն մէջ ու մանաւանդ իր իսկ կատարած անձնական փորձերով մեծ համբաւ հանած։ Իր կրկէսը այն ատաճան հոծ ու հետաքրքրական կազմակերպութիւն մը ունէր որ կատարելապէս արժանի էր իրեն ընծայուած հետաքրքրութեան։ Երաժշտախումբ մը ունէր 40 հոգիանոց և շատ մըն ալ ձիամարզիկ աղջիկներ՝ որոնք շղարշէ կարճ շրջազգեստներ հագած, վերջին ծայր հմտաձայ փորձեր կը կատարէին ձիու վրայ։ Այդ խաղացող աղջիկներու տեսքէն կը դայթակղէին մանաւանդ մեր այն ատենի պապերը։

Սիւլէյի հետ պէտք է դիտել նաեւ խաղացի Կայէթանօն՝ որ առաջնոյն գրեթէ կից կրկէս մը ունէր և համբաւաւոր էր մանաւանդ իր լարախաղացի փորձերով՝ որոնց մէջ իրեն չափ յանդուգն մէկը դեռ չէր տեսնուած։

Այդ միջոցներուն Յովհաննէս Գասպարեան կար ատանը չորս տարու մը և կատարեալ ուշադրութեամբ կը հետեւէր Սիւլէյի և Կայէթանոյի խաղերուն։ Իր հայրն էր Հաճի Գասպար անունով դարբին մը, ընտանեկան առանձնութեանց և արժանաւորութեան տէր մարդ մը՝ որ ջերմ նախանձախնդրութիւն մը ունէր իր ու տանը պատուին։ Ամուսնացած էր Մերեմմ (Մարիամ) անուն աղջկան մը հետ ու վերջերը թնդանօթարանին մէջ կ'աշխատէր։ Հաճի Գասպար այն ատաճան աշխատասէր, ու բարեհամբաւ էր, որ թնդանօթարանի վերատեսչութիւնը զինքը դլուխ կարգած էր գործաւորներուն։ այդ գործին մէջ մնաց մինչև իր մահը. միշտ իր պետերուն համակրութիւնը շահելով։ Ունեցած էր հինգ զաւակ որոնցմէ առջինիկը կանուխ մեռած էր։ Միւսներն էին Հաճի Վարդան, Յովհաննէս, Մելքոն և Լիւսիա։ Վարդան առաջինը թէեւ հօրը խանութը կ'աշխատէր, բայց երբ ամիկա թնդանօթարան կանչուեցաւ, ինքն ալ առանձին խանութ մը բացաւ Ադա ճամիի մէջ և հոն իր գործը շարունակեց մինչև մահը։ Յովհաննէս և Մելքոն ալ նախ իրենց հօրը քով աշխատած են թնդանօթարանին մէջ, բայց վերջը այդ արհեստը թողուով ձեռնարկած են լարախաղացութեան։ Իսկ Լուսիա ամուսնացած էր Սվաճը Հաճի Պետրոս անուն մէկու մը հետ։

Ա.

Լարախաղաց Յովհաննէս Գասպարեան ծնած է 1826 տարուան մարտ ամսուն։ Վերջին ծայր ուժով տղայ մը եղած է պզտիկուց։ Իր ժամանակակիցները դարն տեսակ մը Հերակլէսի նմանցուցած են, և նոյն իսկ իր տապանաքարին վրայ՝ — որ Շիշլիի Աղդ. Գերեզմանատան մէջ կը գտնուի, — գիւղական հերոսին պատկերը քանդակուած կայ, ձեռքի առանդական մահակովը։ Վեց տարեկան եղած ատեն 10 օխանոց թիոյ մը լուրը առանց կանգ առնելու կրնար տանդուխնել էր վեր՝ մինչև տան երկրորդ յարկը հասնել. ամէն օր չարունակ։ Տղայ եղած ատեն զինքը դրած են Պիրիճիկ խաթուն անուն վարպետուհիի մը քով, որուն միշտ սիրելի մնացած է։

Ինքը իր արտակարգ ուժին շնորհիւ տանը գործերը դիւրացնելու։ Ութ տարեկան եղած ատեն, յաճախ փողոցէն անցած պահուն դիտմամբ կը հրէին զինքը, գետին ձգելու համար, թէեւ միշտ առանց յաջողելու։

Այդ արտակարգ ուժը և մանաւանդ անոր պատճառաւ վաստակած համբաւը բնական է որ շատ մը նախանձաւորներ ու թշնամիներ պիտի հանէին իր դէմը, ընդհանրապէս Թագսիմէն մինչև Եէնիչէհիրի թաղերու տղոցմէն, որոնք յաճախ դարանակալ կ'ելլային զինքը ծեծելու և կամ հին ոխեր գոհացնելու համար։ սակայն Յովհաննէս հոգ չէր ըներ բնաւ այդ տեսակ յարձակումներէ։ ակընթարթի մը մէջ գիտեր զինքը չէջապատողները ցրուել քանի մը հարուածով, և եթէ նոյն իսկ անոնցմէ մէկը ձեռք ձգած ալ ելլար, չէր ծեծեր շատ, այլ պառկեցնելով ուղղի մը ձեռը կու տար անոր, կը թնդբերքիչ մը և տեսակ մը ապուշի նմանցնելէ եւքը թող կու տար։ Բաւական պատմութիւններ կը պատմեն իր հմտաձայ բնաւորութեան և տարօրինակ ուժին վրայ։

Ա.գամ մը երբ դեռ երիտասարդ էր ու ելեւէջները երթալու համար կ'անցներ Մաճառ փողոցէն, բազմութեան և իրարանցումի մը կը պատահի ու վայնասուններ կը լսէ. Յովհաննէս առանց վարանելու կը ճեղքէ բազմութիւնը և տուն մը մտնելով, երբ կը հասնայ թէ ջրհորին մէջ տղայ մը ինկած էր, ժամանակ չի կորսնցներ, պարան մը կը խլէ ու մէջքին փաթթելէ եւքը ջրհորը լլկնելով կ'ապատէ տղան։

Ուրիշ անգամ մը, կրկին իր երիտասարդութեան տարիներուն, բաբաղ Քէօփրիի մօտերը գտնուելով, կը լսէ թէ պարտիզպան Մանկասար, իր ընկերները կը ծեծէ պարտէզին գողութիւն ըրած ըլլալուն համար։ Յովհաննէս շուտ մը օգնութեան կը փութայ իր ընկերներուն և ցանկապատէն ներս ցատքելով կը տեսնէ որ իր ընկերները ծառերուն վրայ ալոր ժողուելու ատենին յանկարծակի եկած են Ման. կասարի և անոր մէկ օգնականին կողմէ. և առանց տատամսելու, կը յարձակի անոր վրայ ու պառկեցնելով վրան կը նստի, մինոյն ատեն ընկերներուն ալ պոռալով որ փախչին. աւելորդ է ըսել թէ արդէն անոնք իր հրամանին չէին սպասեր փրկութեան առիթը չփախցնելու։

(Շարունակելի)